

КОРУПЦИЯ И АНТИКОРУПЦИЯ В БЪЛГАРИЯ (2012 – 2013 Г.)

Policy Brief No. 43, ноември 2013 г.

Равнището на административната корупция сред населението и бизнеса в България се запазва практически непроменено през 2013 г. България продължава да е сред държавите-членки на ЕС с висок корупционен риск. Новият парламент и избраното от него правителство не отговориха с конкретни инициативи на повишените очаквания от българското общество за резултати в противодействието на политическата корупция. Не бе отбелязан отчетлив напредък и резултати и от дейността на съдебната система. Примерите за **устойчиви лоши управленски практики**, които пораждаат сериозни рискове от политическа корупция и съмнения в желанието и капацитета на българските власти да се справят с проблема, се умножиха през 2013 г.:

- поредица от (опити за) назначения от правителството и от Парламента на ключови длъжности, включително в институции, призвани да се противопоставят на корупцията и организираната престъпност, на хора с недоказани качества, без опит, или с компрометирана обществена репутация;
- скоростно подготвяне и приемане на закони, включително с лобистки елементи, без обществени консултации и без анализ на разходите и ползите;
- липса на цялостна стратегия за реформа в сектора за сигурност и в частност за противодействие на корупцията и организираната престъпност;
- изнасяне в публичното пространство на факти от досъдебни разследвания, преди да е при-

ОСНОВНИ ИЗВОДИ

- **Равнището на административната корупция** в България през последните две години остава **практически непроменено**. Средно годишно около 14 % от пълнолетното население е участвало в корупционни сделки поне веднъж за периода 2012 – 2013 г. Динамиката на **корупционните практики в стопанската сфера** не се различава от тези при населението, като за периода 2011 – 2013 г. равнището им **остава непроменено**. **Практическата ефикасност на корупцията** като средство за разрешаване на проблеми и получаване на достъп до услуги **остава висока**, а при бизнеса дори се увеличава след 2008 г.
- **Доверието в държавните институции** и в специализираните антикорупционни органи, включително в съдебната власт, **остава много ниско**. Очакванията за адекватни действия от страна на държавните органи за противодействие на корупцията се увеличават през 2013 г., но **усещането на гражданите и на бизнеса за нарастващо разпространение на корупцията в страната се засилва**.
- **Действията на законодателната, изпълнителната и съдебната власт за противодействие на корупцията остават неясни и безрезултатни**. Интегритетът на Парламента беше сериозно разклатен от поредица лоши законодателни и кадрови решения.
- Работата на новоизбраните **Висш съдебен съвет и главен прокурор** през 2013 г. **не оправдаха големите очаквания за напредък в противодействието на корупцията и организираната престъпност**. Засиленият интерес на политици и финансово-икономически групировки към висшите позиции в съдебната власт и към управляващия я кадрови орган, задкулиските политически договорености и опити за влияние остават трайна практика.

Каре 1. Системата за мониторинг на корупцията

Настоящият анализ се основава на резултатите от *Системата за мониторинг на корупцията* (СМК). Тя е разработена от Центъра за изследване на демокрацията и агенция Витоша рисърч и е първата по рода си в постсоциалистическите страни. СМК се прилага успешно вече 15 години и е получила признанието на ООН за най-добра национална система за наблюдение на корупцията. Тя предоставя данни за разпространението и динамиката на корупционните практики сред населението и бизнес сектора. СМК регистрира реалното равнище и тенденции в разпространението на административната корупция в страната, както и свързаните с тях обществени нагласи, оценки и очаквания. Използват се национално и международно апробирани индикатори за оценка на реалното разпространение на корупцията и обществените нагласи към нея. Методологическите характеристики на СМК осигуряват сравнимост на получените данни за България с тези за другите европейски страни.

ключила работата на следствените органи и преди да е изяснена фактологията, вкл. целенасочено саботиране на дела за корупция по високите етажи на властта и в икономически сектори с висок корупционен риск (като енергетиката), както и случаи на намеса на българската прокуратура в политическия процес;

- смяна на значителна част от ръководния административен персонал след формирането на новото правителство, без анализ и обосновка;
- търсене на конфронтация и политизиране на гражданските протести, насочени към нов морал в политиката, чрез политическо инженерство и чрез използване на партийните апарати.

В резултат липсва напредък в антикорупционните реформи в страната. Политическата корупция остава ненаказана. Не се налагат ефективни и адекватни наказания и по отношение на корупцията изобщо. **Действията на законодателната, изпълнителната и съдебната власт за противодействие на корупцията остават неясни и безрезултатни.** Интегритетът и доверието в Парламента бяха сериозно разклатени от поредица лоши законодателни и кадрови решения. Засиленият интерес на политици и финансово-икономически групировки към висшите позиции в съдебната власт и към управляващия я кадрови орган, задкулиските политически договорености и опити за влияние се запазват като трайна практика, независимо от провъзгласените принципи на разделение на властите и независимост на съдебната власт. ВСС и в предишния си, и в сегашния си състав откликва

на подобен нерегламентиран натиск. Подобно е поведението на немалко прокурори и съдии на различни равнища. Остава сериозно политическото влияние на определени бизнес структури чрез концентрацията на медиен ресурс и агресивен натиск върху медиите.

Динамика и равнище на административната корупция

Равнището на административната корупция сред населението в България през последните две години остава практически непроменено. Средно годишно около 14 % от пълнолетното население е участвало в корупционни сделки поне веднъж за периода 2012 – 2013 г. Това е свидетелство както за наличието на системен проблем и структурни причини за съществуването на корупционни практики в страната, така и за неефективността на антикорупционните политики и мерки на държавната власт.

През последните години се наблюдава **формирането на устойчиво корупционно поведение** у гражданите, когато даването на подкуп на служител става автоматично и без да е поискан явно, т.е. за някои услуги подкупите са се превърнали в част от цената за предоставянето им. През 2013 г. едва 53 % от далите подкуп са направили това в резултат на оказан натиск от служителите, с които са

контактували, докато до 2007 г. този дял се движи в интервала 90 – 96 %.

Динамиката на корупционните практики в стопанската сфера не се различава от тези при населението, като остава непроменена за периода 2012 – 2013 г. Така, след 2007 г., когато отбеляза разък спад, реалната административна корупция в бизнес-сектора остава сравнително устойчива.

Принципната допустимост на корупцията при населението е устойчиво ниска, а при бизнеса продължава постепенно да намалява, което показва нарастващо неприемане на корупционното поведение като правило. Въпреки това, **практическата ефикасност** на корупцията като средство за разрешаване на проблеми и получаване на достъп до услуги остава висока, а при бизнеса дори се увеличава след 2008 г. **Доверието в държавните институции** и в специализираните антикорупционни органи, включително в съдебната власт като цяло и системата на наказателното правосъдие в частност, остава **много ниско**. Усещането на гражданите и на бизнеса за нарастващо разпространение на корупцията в страната се засилва. Последното вероятно е пря-

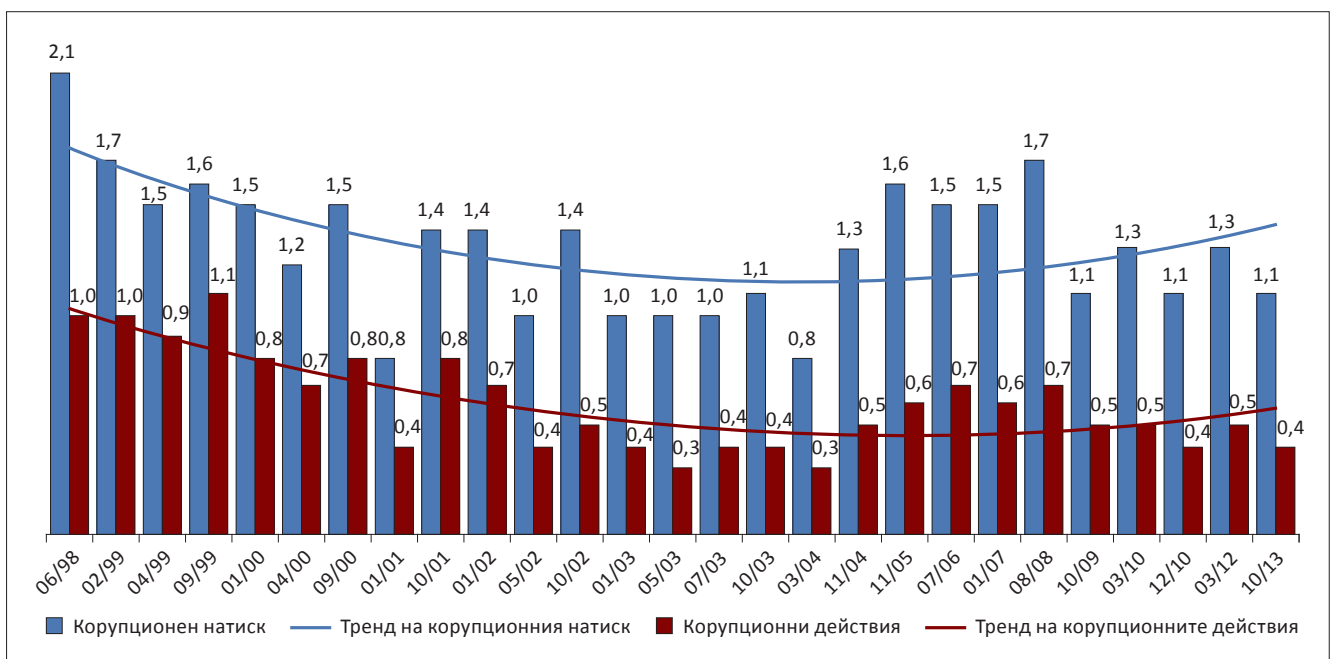
ко следствие от нарасналата политическа нестабилност, социалното недоволство и противопоставяне в обществото.

Корупционен натиск и виктимизация при населението

За периода 1998 – 2013 г. СМК регистрира няколко фази при изменението на индексите за участие в корупционни действия на населението и оказван корупционен натиск върху него:

- До 2001 г. се наблюдават най-високите равнища на корупция, но е налице тенденция към нейното намаление.
- През периода 2001 – 2004 г. се достигат и поддържат най-ниските равнища в стойностите на двата индекса.
- След 2005 г. отново се наблюдава нарастване на корупцията, като най-високи стойности са достигнати през 2008 г.
- След 2009 г. е налице известно намаляване в стойностите на индексите, измерващи корупционния натиск и участието в корупционни сделки, спрямо предходния период.

Фигура 1. Корупционен натиск и участие в корупционни действия при населението

Източник: СМК, Център за изследване на демокрацията/Витоша рисърч, 2013.

Анализът на динамиката и равнището на корупционния натиск и участие в корупционни практики на населението показва, че докато преди влизането на България в Европейския съюз икономическото развитие и правителствените политики за противодействие на корупцията са били в синхрон, след членството тяхното влияние се разминава.

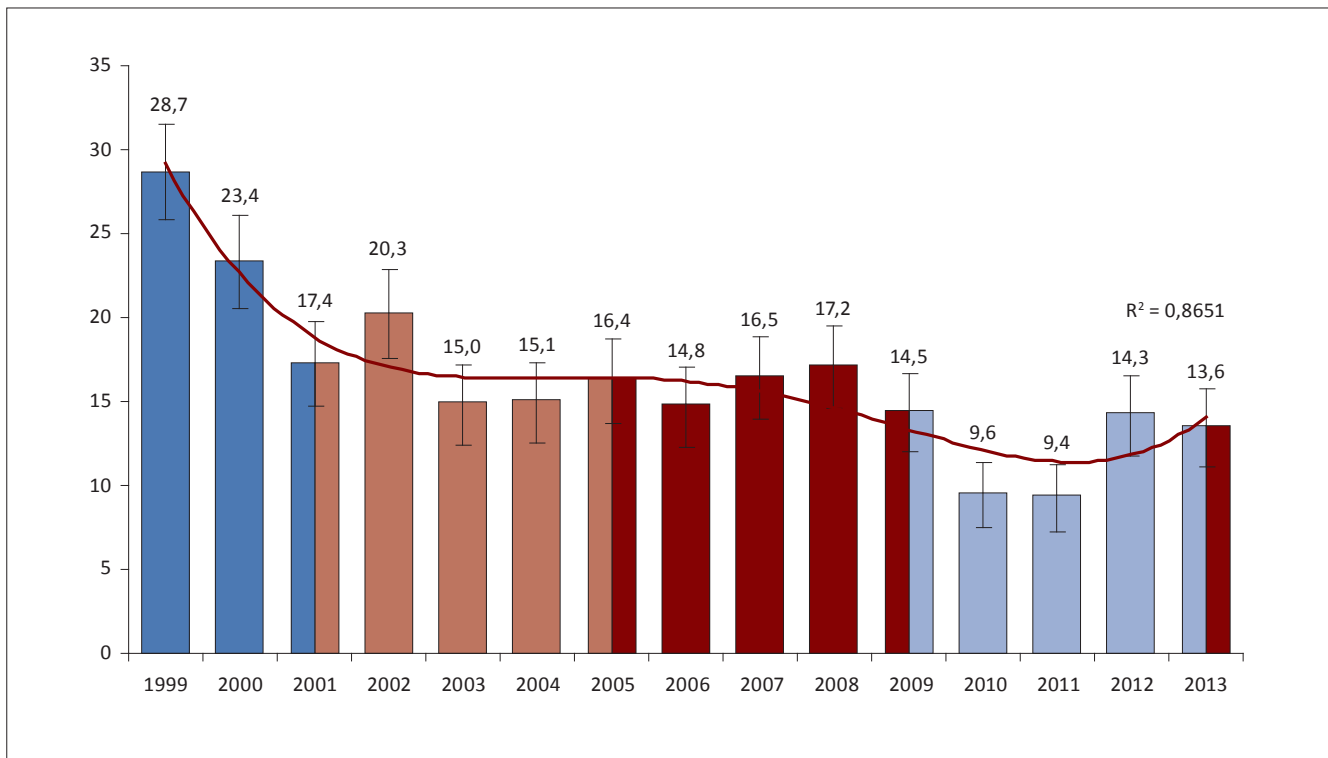
Освен индексите за корупционен натиск и участие в корупционни действия, е съществен и друг индикатор за разпространението на корупцията – **участвалите в корупционни сделки** поне веднъж през последната година¹. Проследявайки стойностите на този индикатор, се идентифицират сходни общи, но различни годишни тенденции в разпространението на корупцията спрямо корупционните индекси при различните правителства – специфични „корупционни маркери“ за съответното управление:

- Обща тенденция към намаляване участващите в корупционни сделки за периода 1999 – 2013 г.
- Годишна тенденция на повишаване в дела на участващите в корупционни практики през последните две години.

Оценки и очаквания за разпространението и противодействието на корупцията

Субективните оценки на българските граждани показват нарастване на корупцията в последните години. Според тях степента на разпространение на корупционните практики се увеличава (стойността на индекса през 2010 г. е 6,1, а през октомври 2013 г. достига 6,7). Още по-силно се увеличават

Фигура 2. Участие в корупционни действия (дял на хората, които са дали подкуп поне един път през последната година, % от населението 18+)²

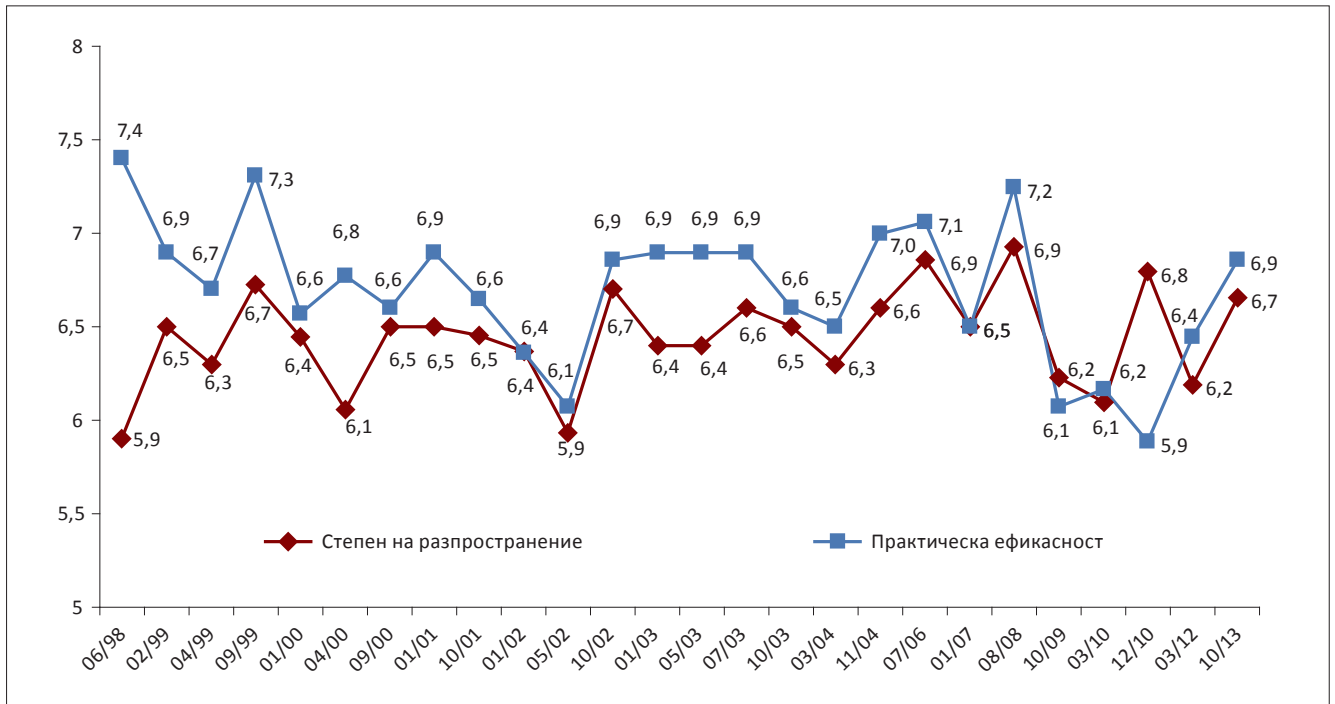

Източник: СМК, Център за изследване на демокрацията/Витоша рисърч, 2013.

¹ Тук се изключва броят на извършените от един човек сделки или честотата на повторемост на действието.

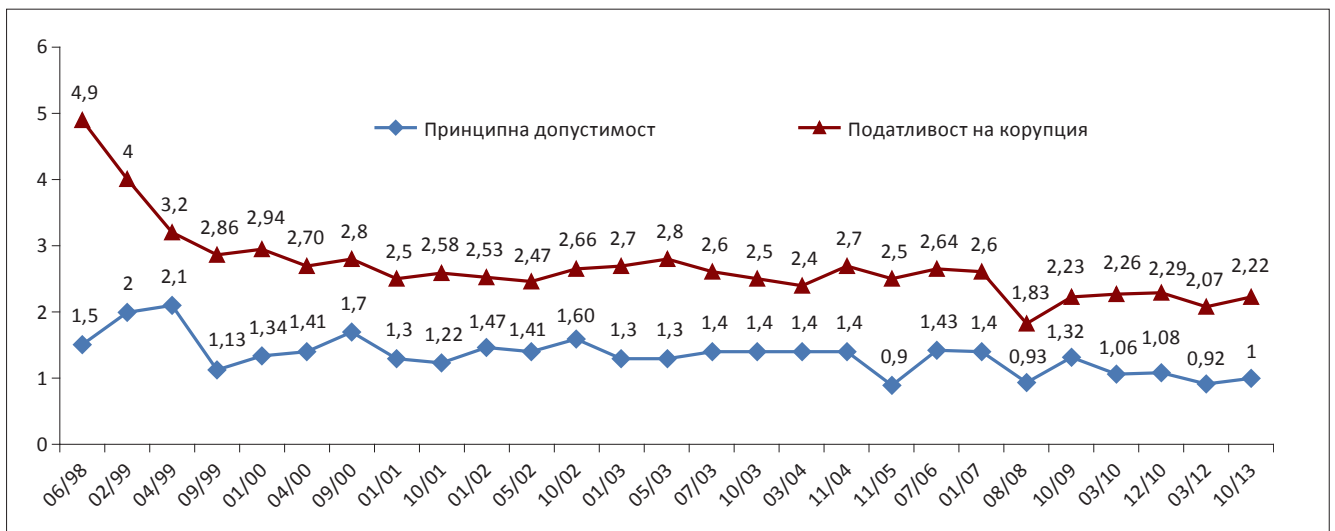
² В различен цвят са маркирани данните, отнасящи се за периода на управление на различни правителства в страната.

Фигура 3. Субективни оценки за степента на разпространение на корупцията и нейната практическа ефикасност

Източник: СМК, Център за изследване на демокрацията/Витоша рисърч, 2013.

Фигура 4. Принципна допустимост и податливост на корупция при населението

Източник: СМК, Център за изследване на демокрацията/Витоша рисърч, 2013.

оценките за **практическата ефикасност** на корупцията (възможността чрез корупция да се решават частни проблеми) – от 5,9 през 2010 г. стойността на този индекс достига 6,9.

Корупционният натиск от страна на администрацията е основен фактор за осъществяване на ко-

рупционните практики. Когато на гражданите е поискан подкуп, нерегламентирана услуга или подарък, средно между 50 % и 70 % от тях сключват и корупционна сделка. Интересна тенденция се забелязва в последните пет години (2008 – 2013 г.). От една страна все по-малко хора се поддават на оказания корупционен натиск – делът на контак-

тувалите с администрацията, които са дали подкуп след „поискване”, спада от около 70 % на под 50 %. От друга страна, обаче, **нараства делът на гражданите, които са осъществили корупционна сделка без да им бъде оказан корупционен натиск.** В периода 1999 – 2007 г. между 90 % и 96 % от гражданите, които са участвали в корупционна практика, са направили това след искане за „допълнително заплащане”. В 2013 г. едва 53 % от далите подкуп са направили това в резултат на оказан натиск от служителите, с които са контактували. Това означава, че у гражданите се **формират навици на прокорупционно поведение**, което се възприема като „очаквано”, макар и явно „непоискано”. Тези противоречиви тенденции могат да се влияят от няколко фактора, действащи в различна посока:

- **Толерантността към корупцията** (индексът на принципната допустимост) в последните години се задържа на ниско равнище. Мерките за засилен контрол върху действията на административните служители на по-ниско ниво, въ-

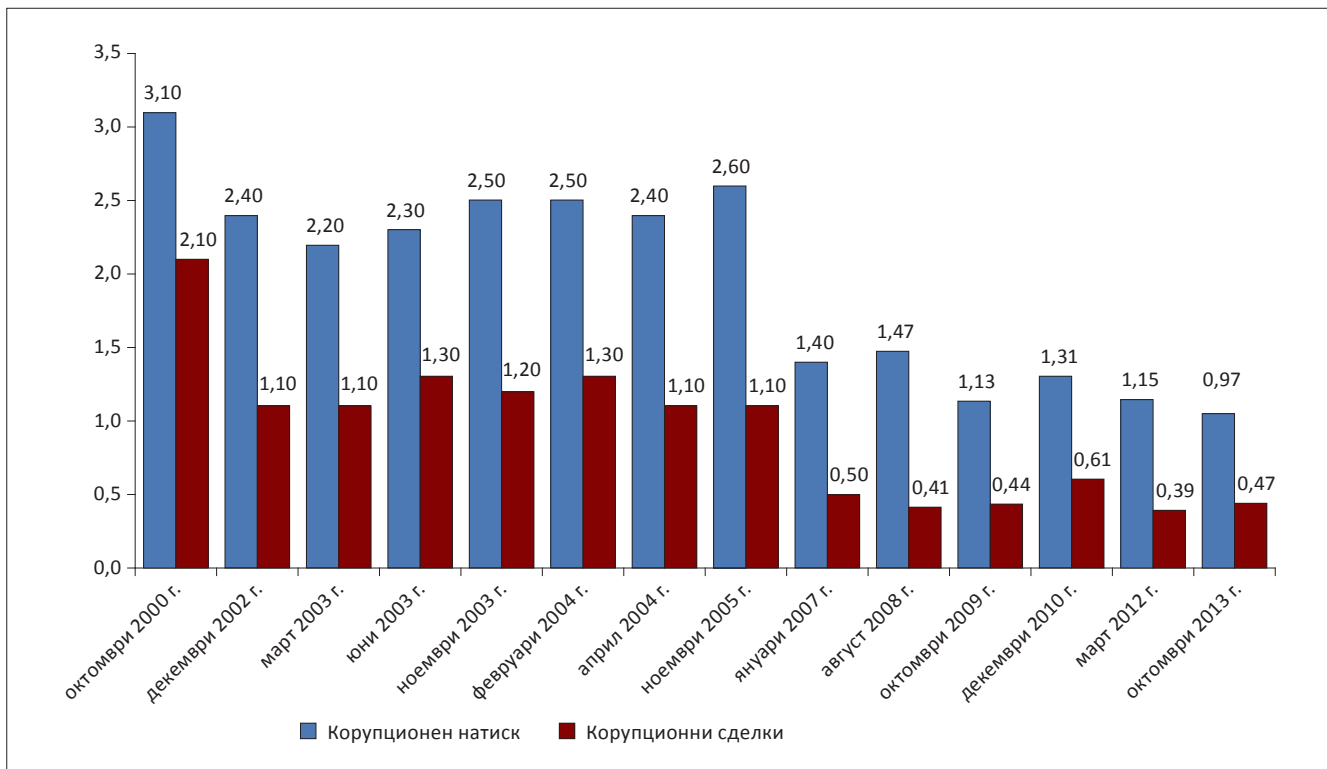
веждането на повече електронни административни услуги, както и обществените протести, оказват съдържачо въздействие върху възможностите на служителите да оказват корупционен натиск и върху склонността на гражданите да се поддават на този натиск.

- Съществуващите бюрократични затруднения, създавани умишлено или не, все още концентрират **значителна дискреционна власт** на административните служители. Утвърждаваната с десетилетия нагласа за практическата ефикасност на корупцията кара много граждани сами да инициират корупционни транзакции.

Корупционен натиск и виктимизация при бизнеса

През последните години в стойностите на индексите „корупционен натиск” и „участие в корупционни действия”, измерващи **равнището на корупция в бизнес сектора**, не са настъпили съществени изменения. Важен елемент в тази насока е

Фигура 5. Корупционен натиск и участие в корупцията при бизнеса

Източник: СМК, Център за изследване на демокрацията/Витоша рисърч, 2013.

Фигура 6. Принципна допустимост и податливост на корупция при бизнеса

Източник: СМК, Център за изследване на демокрацията/Витоша рисърч, 2013.

влиянието на икономическата криза, която намаля свободните парични потоци и по този начин ограничи възможностите на бизнеса за участие в корупционни сделки. Това превърна обществените поръчки и държавните субсидии в ключов инструмент за контрол на корупцията в страната. Особена важност придобива доброто управление на държавните средства в секторите енергетика, здравеопазване и инфраструктурно развитие, както и разпределението на бюджетните средства между общините в България.

Интерпретацията на тези тенденции не винаги дава основание да се говори за общо намаление на корупцията сред бизнеса. Това важи с особена сила за **голямата, политическа корупция и участието в политико-икономически олигархични мрежи**, където няма признаци за напредък. Концентрацията и монополизацията на стопанския живот изтласка корупционните практики към по-високите етажи на административната и политическата власт за сметка на ограничаването на административната корупция. Тезата за запазването на равнищата на политическа корупция

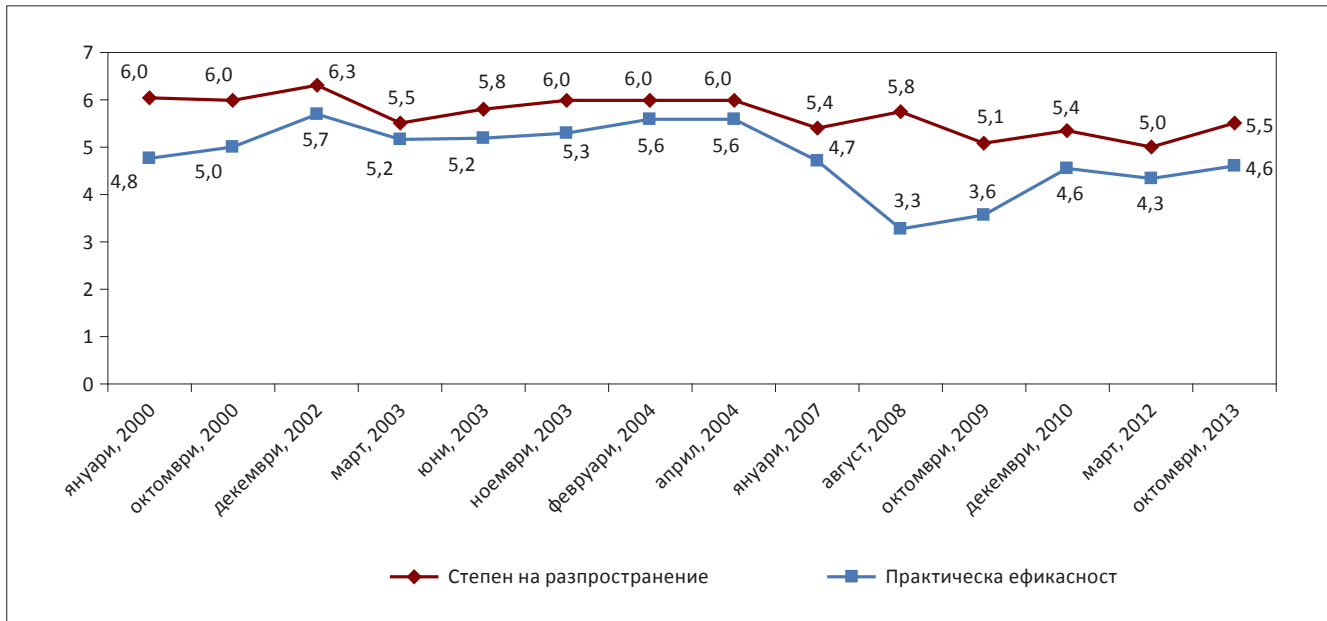
при бизнеса се потвърждава от възприятието на бизнеса за разпространението на корупцията в страната и от практическата ефикасност на корупцията, които остават на високо равнище и/или се увеличават последните години. Това обикновено се свързва и с повишена конкуренция между различни бизнес интереси за получаване на държавни облаги.

Няма по-добър пример за **високия риск от политическа корупция от сектор енергетика**. През последните две години този риск и неговите проявления бяха многократно наблюдавани в различни измерения³:

- разкритията на парламентарната антикорупционна комисия на ХLI Народно събрание за сериозни нарушения в сектора, и специфично по процедурата за строеж на АЕЦ „Белене“, остават без последствия; провеждането на целенасочено публични арести на участници в проекта, без яснота за цялостната насока за разследване на злоупотребите създават усещане за политизиране и избирателност;

³ Индекс на рисковете за енергийната сигурност на България, CSD Policy Brief No 40, София, 2013 г.

Фигура 7. Степен на разпространение и практическа ефикасност на корупцията при бизнеса

Източник: СМК, Център за изследване на демокрацията/Витоша рисърч, 2013.

- непрозрачният начин на вземане на решения за изпълнение на проекта АЕЦ „Белене“ се повтарят почти „под индиго“ при развитието на проекта за строежа на газопровода „Южен поток“; всеки един от тези проекти е на стойност колкото целия годишен пазар за обществени поръчки в България; въпреки това те се развиват без ясна стратегическа рамка и без оценка за ползите и разходите;
- честата смяна на ръководството на предполагаемо независимата Държавна комисия за енергийно и водно регулиране и на модела на ценообразуване създават възможности за нерегламентиран достъп до регулаторен ресурс и за корупционно влияние върху бизнеса; това се отнася в особено висока степен до решенията за допускане на възобновяеми енергийни източници до мрежата, както и до осигуряване на квоти за регулирания пазар на различни участници;
- над половината от обществените поръчки в сектор енергетика се осъществяват по затворени процедури, а в по-голямата част от тях последващият контрол открива нередности и нарушения; например, емблематична в това отношение е обществената поръчка за реконструкция на газови компресорни станции, една

от най-големите в сектора, която отнема година и половина (2011 – 2013 г.), за да се сключи, преминава при пълна непрозрачност за обществеността, без дори да е ясно дали е целесъобразна, предвид строежа на нов транзитен газопровод.

Противодействие на корупцията

Народното събрание и законодателният процес

Липсата на прозрачност в работата на Народното събрание продължава да поражда основателни съмнения, че в България се приемат закони, обслужващи тесни политически и/или икономически интереси. Предприетите мерки за публичност, като прякото излъчване на пленарните заседания на интернет страницата на Парламента, не са достатъчна гаранция срещу нерегламентираните лобистки практики в законодателния процес. Съществени законодателни промени се извършват без необходимата обосновка за нуждата от тях и без предварително експертно и обществено обсъждане.

Новоизбраното XLII Народно събрание още в началото на своя мандат демонстрира явно **незачитане на правилата за прозрачност и обществено участие** при подготовката и приемането на нови закони. Показателен пример в това отношение са промените в Закона за Държавна агенция „Национална сигурност“, приети през юни 2013 г. Тяхната подготовка, разглеждане и приемане разкри сериозните слабости на законодателния процес в страната и постави под съмнение независимостта на върховния законодателен орган. С приемането на законопроекта (протекло за рекордно краткия срок от десет дни от внасянето му до приемането му на второ четене) бяха **нарушени както принципите за обоснованост, стабилност, откритост и съгласуваност на нормативните актове**, така и **законовото изискване за предварително публикуване** на проекта заедно с мотивите към него на интернет страницата на Народното събрание и предоставяне на най-малко 14-дневен срок за предложения и становища. В мотивите към законопроекта, които задължително трябва да посочват причините и целите на предлаганите промени, средствата за тяхното реализиране и очакваните резултати, не се съдържа никаква правна или финансова обосновка, нито оценка на очакваните резултати. Съдържателните аргументи са заменени с политическа риторика, а обосновка на някои от най-съществените промени, каквато е например занижаването на изискванията за заемането на длъжността председател на ДАНС (и то на фона на значително увеличаване на правомощията на Агенцията), въобще липсва.

Изпълнението на втората основна функция на Парламента – тази по **избирането на ръководители или членове на други държавни органи** – също е съпътствана от **липса на прозрачност и нерегламентирана зависимост от частни интереси**. Проблемите се простират от тоталната липса на публичност и участие на гражданското общество, какъвто е случаят с избора на председател на Държавната агенция „Национална сигурност“, до необоснованото протакане на избора с месеци, при това при отдавна изтекъл мандат, както е случаят с главния инспектор на Инспектората към Висшия съдебен съвет.

Постоянната парламентарна **Комисия за борба с корупцията и конфликт на интереси** не успя да се утвърди като ефективен механизъм за превенция и противодействие на корупцията. Вместо координация между различните власти (законодателна, изпълнителна и съдебна) относно дейността им в областта на противодействие и ограничаване на корупцията, Комисията се занимава със сигнали за неподадени в срок декларации за конфликт на интереси от народни представители и не се ангажира с по-сериозни координационни или стратегически задачи.

Конституционният съд и конституционното правосъдие

Замислен като основен коректив на законодателната власт и пазител на Конституцията, Конституционният съд постепенно се превърна в силно политизирана институция. Върхна точка в този процес е решението на Съда по делото за депутатския мандат на избрания и впоследствие освободен председател на Държавната агенция „Национална сигурност“. Протакането на делото, несъстоятелните юридически аргументи и публичните изказвания на някои от конституционните съдии свидетелстват за **зависимостта на конституционното правосъдие от политически натиск**. За това допринася и **несъвършената правна уредба**, която не предоставя достатъчно гаранции за независимостта и безпристрастността на Конституционния съд.

Съдебната реформа и наказателното правосъдие

Натоварен с високи обществени очаквания, новият състав на **Висшия съдебен съвет (ВСС)**, официално встъпил в длъжност на 3 октомври 2012 г., все още **не изпълнява мисията си да засили отчетността и прозрачността на съдебната власт** в рамките на самата магистратура и пред широката общественост, външни и вътрешни наблюдатели.

Съмнения във връзка с легитимността се повдигнаха още със самия **избор на съдебната и особе-**

но на парламентарната квота в Съвета. Въпреки препоръките на ангажираните с въпросите на съдебната реформа граждански организации, включително магистратските съсловни сдружения, за пряк избор на съдебната квота на принципа „един магистрат – един глас“ и електронно гласуване, то така и не бе въведено и изборът бе белязан с **непрозрачна селекция на участниците в делегатските събрания** с голямо влияние на съответните административни ръководители. Що се отнася до парламентарната квота, изборът ѝ следваше във времето избора на останалите квоти, което изостри и без това съществуващите подозрения, че **местата се договарят задкулисно между парламентарно представените политически сили.** Проверките и изслушванията на предложените кандидати също бяха формални и не изпълниха целта си да осигурят публичност и гражданско участие в процедурата.

Двете неуспешни процедури за избор на конституционен съдия от страна на Народното събрание хвърлиха значителна сянка върху работата на ВСС и особено върху неговите постоянни комисии, пряко натоварени с борбата с корупцията.

Незадоволителни са резултатите и от дейността на постоянната **Комисия за професионална етика и превенция на корупцията (КПЕПК)** на ВСС и подпомагащите дейността ѝ комисии за професионална етика към отделните органи на съдебната власт. За първите 10 месеца на 2013 г. КПЕПК не е завела на специален отчет нито една преписка поради това, че в нея се съдържат данни за корупция. На практика не функционират и отчетените като успешна практика антикорупционни пощенски кутии, в които месечно рядко постъпват повече от два или три сигнала.

С избора на нов главен прокурор на всеки седем години по традиция се свързват определени очаквания за **реформиране на Прокуратурата**, която има ключова роля в системата на наказателно правосъдие и спазването на законността, и в частност за наказателното преследване на корупцията.

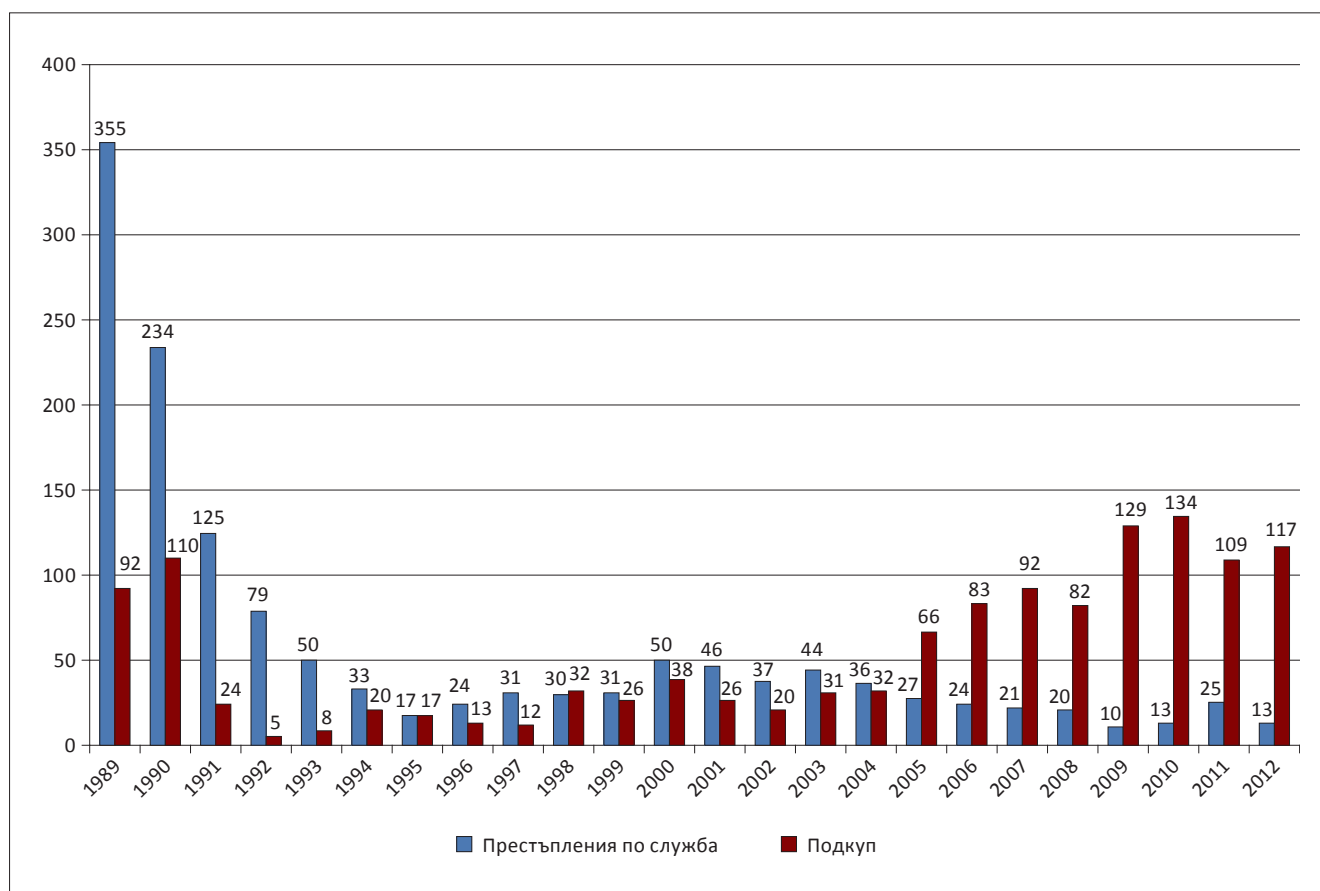
Изборът на нов главен прокурор през декември 2012 г. нагледно показва, че един избор в условията на състезателност и публичност може да бъде предопределен и непрозрачен, особено ако състезателността е привидна, а процедурата е манипулирана. Каквото впрочем беше до голяма степен и изборът на самия ВСС.

Стремежът към публичност и засилена активност на главния прокурор по актуалните скандали и проблеми създава усещането за прекомерна активност по конкретни поводи, неизбежно водеща до пряка намеса в политическия процес. Резултатът е недобър баланс между усилията на Прокуратурата да е по-публична и допустимата публичност с оглед обосноваването на обвинителните тези и защитата на законността. Поведението на Прокуратурата по повод на два от големите публични скандали – за нерегламентирано количество бюлетини, намерени в печатница в Костинброд в навечерието на парламентарните избори и за незаконните подслушвания на висши политици и граждани, дава основание за заключението, че **опитите за демонстриране на политическа независимост не означават непременно политическа безпристрастност.**

Разкриването и наказването на корупционната престъпност продължава да бъде едно от най-слабите звена в противодействието на корупцията. Независимо от различните видове престъпления, които отделните институции определят като корупционни, **броят на осъдителните присъди** за тях е **изключително малък.** Малкият брой осъдени лица за престъпления, свързани с корупция, влияе отрицателно върху общественото доверие в способността на правосъдната система да се справи с това явление и засилва обществените представи за безнаказаност на извършителите на подобни престъпления.

По данни на Националния статистически институт през първата половина на 2013 г. за подкуп са осъдени едва 42 лица (със седем по-малко от същия период през 2012 г.), което представлява 0,3 % от общия брой на осъдените лица. Малкият

Фигура 8. Брой осъдени лица за подкуп и престъпления по служба (1989 – 2012 г.)

Източник: Национален статистически институт, 2013.

брой осъдени за подкуп показва, че **наказателното преследване на корупцията не е ефективно**. Причините за това са свързани с пропуски в материалното и процесуалното законодателство, слабости при разследването и събирането на доказателства и недостатъчен капацитет на прокурорите и разследващите органи. Проблем при делата за корупция по високите етажи на властта е и това, че те най-често се образуват едва когато съответното лице вече е освободено от заемания пост. Случаят с напускането на политическия пост от заместник-председателя на Народното събрание през ноември 2013 г. преди да му бъдат повдигнати обвинения поражда съмнения за независимостта на работата на разследващите органи в страната.

Промените в сектора за сигурност и капацитета му за противодействие на корупцията

Поредица от прибързани институционални реформи и кадрови промени след юни 2013 г. в сектора за сигурност блокираха неговата работа и капацитет за противодействие на корупцията. Мащабната смяна на висши административни ръководители в полицията и приходните агенции на практика доведе до отслабване на контролната дейност на държавата, което се отрази в повишаване на равнището на скритата икономика през 2013 г.⁴

⁴ Скритата икономика в България през 2013 г., Policy Brief No 43, ноември 2013 г., Център за изследване на демокрацията.

Най-важните промени в сектора за сигурност – обединяването на Държавната агенция „Национална сигурност“ (ДАНС) и Главната дирекция за борба срещу организираната престъпност (ГДБОП), структурното прехвърляне на различни звена за борба срещу организираната престъпност от ГДБОП в Криминалната полиция, създаването на самостоятелна държавна агенция към Министерски съвет – Държавна агенция „Технически операции“ (ДАТО) на мястото на бившата Специализирана дирекция в МВР „Оперативни технически операции“ (СДОТО), не бяха подготвени адекватно. Европейската практика при подобни сливания и създаването на нови агенции е да се извършва предварителна подготовка, продължаваща в много страни до две години, като често се предпоставя и постигането на политически консенсус за гарантиране устойчив характер на реформите.

Сливането между ГДБОП и ДАНС няма да допринесе за преодоляването на двата сериозни про-

блема пред правоохранителните институции по отношение на противодействие на корупцията: недостатъчният оперативен капацитет за противодействие (малкият брой на работещите по пресичането и разследването на корупция), както и политическата намеса в работата на разследващите органи⁵.

Промените в Агенция „Митници“ и Националната агенция за приходите също доведоха до отслабване капацитета за противодействие на организираната и тежката икономическа престъпност. Дирекцията „Разследване на особени случаи“ в НАП бе понижена в ранк на отдел, а служителите от регионалните ѝ структури бяха прехвърлени в общата данъчна администрация. Под въпрос е и съществуването на Дирекцията за митническо разузнаване и разследване в рамките на Агенция „Митници“, чиято дейност също е практически преустановена.

⁵ Корупция и антикорупция в България (2011 – 2012 г.), CSD Policy Brief No 35, юни 2012.